

Izdedzinātā zeme. Vai Krievija maksās par kara izpostītajiem Ukrainas mežiem?

Avots: WoodCentral, Jason Ross

Piemērojot “oglekļa sociālās izmaksas” 185 ASV dolāru (178 eiro) apmērā par tonnu CO2 ekvivalenta, Krievijas atbildība pēc trīs gadus ilgušā kara tagad pārsniedz 42 miljardus ASV dolāru, teikts jaunajā ziņojumā, kura līdzautors ir Klimata pārmaiņu starpvaldību padome (IPCC).

Vairāk nekā trīs miljoni hektāru Ukrainas mežu ir izpostīti kaujās, un trešdaļa valsts teritorijas ir mīnēta - tieši trīs gadus kopš Putina Krievija uzsāka pilna mēroga iebrukumu. Tā norāda Volodimira Zelenska vides aizsardzības un dabas resursu ministre Svitlana Grinčuka, kura paziņoja, ka 6500 noziegumi pret vidi un vairāk nekā 40 miljardu dolāru zaudējumu rēķins ir “tikai aisberga virsotne”.

“Ietverot dabas resursu zaudējumus ([kas ietver arī konfliktu kokmateriālus, kas tika pārvadāti caur Černobiļas slēgto zonu](#)), šis skaitlis varētu būt daudz, daudz lielāks,” norādīja ministre Svitlana Grinčuka, [piebilstot, ka mīnu apjoms šobrīd padara Ukrainas mežus par visbīstamākajiem uz zemes](#).

Tas notika pēc tam, kad *Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC)* publicētajā ziņojumā, ko Ukrainas valdība apstiprināja kā līdzekli, lai sauktu Krieviju pie atbildības par kara nodarīto kaitējumu, tika aplēsts, ka kopš 2022. gada 24. februāra kopējais CO2 emisiju apjoms ir pārsniedzis 230 miljonus tonnu.

No 12 mēnešiem līdz janvārim Ukrainas emisijas ir palielinājušās par 31 %. Tagad tās ir vienādas ar Austrijas, Ungārijas, Čehijas Republikas un Slovēnijas kopējām emisijām, turklāt Eiropas Mežu ugunsgrēku informācijas sistēma liecina, ka kauju izraisīto ugunsgrēku rezultātā nodega 92 100 hektāru mežu.

Būtiski, ka ugunsgrēki mežos frontes līnijās vai to tuvumā, ir vairāk nekā divkārtšojušies jau līdz 25,8 miljoniem tonnu emitētā CO2, kas ir par 118 % vairāk nekā vidēji kara laikā iepriekšējos gados.

“Aizdeģšanās vietas kara laikā ir, piemēram, apšaudes abās pusēs (sprādzieni), munīcijas izšaušana, bezpilota lidaparātu triecieni, mīnu sprādzieni, karavīru ugunsgrēku kurināšana,” [norāda ziņojuma galvenais autors Lennards de Klerks](#). “Sakarā ar notiekošajām karadarbībām un mīnēšanu ugunsdzēsēji nevar sasniegt attiecīgo teritoriju, tāpēc izcēlušies ugunsgrēki kļūst daudz lielāki un intensīvāki un apstājas tikai tad, kad pilnībā visi koki un krūmi ir izdeģuši.”

Kara dēļ ir ievērojami palielinājies izmešu daudzums, jo ir iznīcinātas lielas Ukrainas mežu platības. Šī iznīcināšana saasina vides krīzi un saasina bažas par klimata pārmaiņām.

De Klerks norāda, ka pagājušajā gadā atšķirīgais bija tas, ka frontes līnijās bija neparasti sausi laikapstākļi. Apvienojumā ar vairākiem karstuma viļņiem veidojās ļoti augsts ugunsnedrošo laikapstākļu indekss: “Klimata pārmaiņu dēļ šādu laikapstākļu varbūtība ir kļuvusi daudz lielāka. Tātad redzat, ka klimata pārmaiņas rada apstākļus mežu ugunsgrēkiem, un karš tos vēl vairāk pastiprina, izraisot oglekļa emisijas, kas veicina vēl lielākas klimata pārmaiņas. Tas ir apburtais destrukcijas cikls.”

Pastiprinoties karadarbībai, pēdējo 12 mēnešu laikā pastāvīgi pieauga militāro darbību radītās emisijas, tādejādi apsteidzot otru galveno oglekļa izmaksu kategoriju - bojāto ēku un infrastruktūras atjaunošanu. Ziņojumā teikts, ka “karadarbība tagad ir kļuvusi par lielāko emisiju avotu. “Fosilais kurināmais, ko sadedzina tādi transportlīdzekļi kā bruņutehnika un iznīcinātāji - lielākie degvielas patērētāji - veido būtiskāko daļu no šīm emisijām, proti, 74 miljonus tonnu CO2 ekvivalenta.”

Pētījuma veidotāji apgalvo, ka Krievijai būtu jāuzņemas atbildība par kara emisijām un no tā izrietošo kaitējumu klimatam: “Pilna mēroga bruņotā agresija pret Ukrainu turpinās jau ceturto gadu. Analīze liecina, ka kaitējums videi nepazīst robežas. Karš saasina klimata krīzi ar ko šodien saskaras visa pasaule,” norādīja ministre Svitlana Grinčuka. “Šis ziņojums ir svarīgs dokuments, lai sauktu Krieviju pie atbildības par kaitējumu, ko tā nodara mums visiem.